

[Mimi Jakobsen]

De aktiviteter, en efterretningstjeneste skal holde øje med, vil ofte i fremtiden have en mere eller mindre uskyldig karakter og dække sig bag en tilsyneladende formelt lovlig politisk virksomhed, og de personer, der planlægger eller udfører de omhandlede aktiviteter, vil ofte være medlemmer af formelt lovlige politiske organisationer. Der vil derfor være tale om glidende overgange, hvor det kan være meget svært at skelne en lovlig politisk virksomhed fra den ulovlige. Men da en undergravende virksomhed ofte hurtigt vil kunne optrappes til en klart ulovlig politisk virksomhed, vil det være af stor vigtighed at kunne holde øje med, hvad der foregår i den grå zone.

Derfor finder CD, at regeringserklæringen af 1968 i sig selv lægger en kraftig dæmper på efterretningsvirksomheden og begrænser den væsentligt. Når så dertil kommer nedsettelse af et udvalg, nemlig Wambergudvalget, der er indskudt som et mellemled for at overveje, hvorledes regeringserklæringen opfyldes, vil dette naturligvis – og det har ministeren også været inde på – betyde en yderligere indskrænkning af den virksomhed, som efterretningstjenesten er etableret for at udføre. Efterretningstjenesten er derfor bragt i en yderst vanskelig arbejdsmæssig situation, hvor den på den ene side må indpasse sig under et udvalg, der efter CDs mening ikke har speciel sagkundskab eller faglig viden om efterretningsvirksomhed og på den anden side har fået pålagt en pligt til at holde øje med mistænkelig, samfundsskadelig virksomhed.

På denne baggrund foreslår CD, at Wambergudvalget ophæves. Herved opnår man også det, som konstitutionelt må anses for det eneste rimelige og acceptable, nemlig at ansvaret for efterretningstjenesten er placeret hos den parlamentarisk ansvarlige minister og direkte bliver et regeringsansvar.

Jeg vil på det kraftigste understrege over for flere af ordførerne, at CD ikke ønsker en politistat eller en efterretningstjeneste, der arbejder uden kontrol. Jeg ved ikke, hvem der overhovedet ville forfægte et sådant synspunkt; jeg er sikker på, at efterretningstjenestens folk i hvert fald ikke ville ønske det.

Vi mener ikke, det er rimeligt, at udviklingen stedse skal gå i retning af at begrænse efterretningsvirksomheden, som dog skal varetage en beskyttelse af samfundet. Derfor er

bedre arbejdsvilkår nødvendige, og – hvad der er meget væsentligt for CD – et så ømtåligt ansvar må ikke forflygtiges ved at indskyde et ikke-parlamentarisk ansvarligt mellemled, men må placeres direkte hos regeringen, og det finder vi endnu mere vigtigt i en tid, hvor der er megen debat med rette eller med urette om efterretningstjenesten, eller affærer, som hr. Ib Nørlund kaldte det.

Jeg vil gerne spørge ministeren i forlængelse af hr. Hagen Hagensens indlæg, hvorledes vi i givet fald kunne få en vurdering af Wambergudvalgets indflydelse efter de 13 år, der trods alt er gået, hvor dette udvalg har arbejdet.

Jeg vil selvfølgelig slutte med at udtrykke ønske om, at vi i udvalget kan få en saglig og reel debat om dette forslag, som andre jo har hidset sig gevaldigt op over.

Justitsministeren (Erling Jensen):

Jeg tror, at min positive vurdering af Wambergudvalgets virksomhed meget klart fremgik af mit svar på forslaget, men jeg er da naturligvis helt til rådighed for retsudvalget til at uddybe min vurdering.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg har et par enkelte bemærkninger at gøre, også til ordføreren for forslagsstillerne. Jeg vil gerne have lov til at citere – og det gør jeg efter, hvad jeg kan huske og i hastværk fik noteret ned, men det dækker vist meget godt det, der blev sagt heroppe, at efterretningstjenesten skal nøje følge, hvor og hvornår den lovlige politiske virksomhed går over til et angreb på statens sikkerhed.

Jeg kan se, at der bliver nikket.

Men hvad er dette andet end politistaten, når den lovlige politiske virksomhed nøje skal følges af efterretningsvæsenet? Det er politistaten. Det må understreges, at hvis man ønsker en demokratisk stat med beskyttelse af den enkelte borgers integritet og frihed, skal denne borger naturligvis have lov til at drive enhver lovlig politisk virksomhed uden indseende fra noget efterretningsvæsen, og det er netop det, vi har Wambergudvalget til at sikre. Så bliver denne påstand om det ønskelige i politistaten underbygget af, at efterretningstjenesten bringes i en yderst alvorlig arbejdsmæssig stilling, fordi der er et udvalg, der skal følge arbejdet. Det